

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชาโยเด็ของเกษตรกร ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่” ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกชาโยเด็
- ตอนที่ 2 ความรู้และทัศนคติต่อการพัฒนาคุณภาพของเกษตรกร
- ตอนที่ 3 การยอมรับการพัฒนาคุณภาพชาโยเด็ของเกษตรกร
- ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพชาโยเด็ของเกษตรกร
- ตอนที่ 5 ปัจจัยที่เกี่ยวกับปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยเด็ของเกษตรกร ตำบลโป่งแยง อำเภอ แม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกชาโยเด็

ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกชาโยเด็ ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ สมรสรายได้ภายในครัวเรือน การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องชาโยเด็ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่และ การศึกษาดูงาน/ฝึกอบรมเกี่ยวกับชาโยเด็ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถจำแนกรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 เพศ

จากการศึกษาพบว่าเพศของเกษตรกร ร้อยละ 61.6 เป็นเพศชาย และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 38.4 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 เพศของเกษตรกร

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	106	61.6
หญิง	66	38.4
รวม	172	100

1.2 อายุ

จากการศึกษาอายุของเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 36.6 มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี รองลงมาร้อยละ 30.2 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี และมีเพียงร้อยละ 10.5 ที่มีอายุเท่ากับหรือมากกว่า 60 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 22 ปี สูงสุด 75 ปี และมีอายุเฉลี่ย 47.0 ปี (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 อายุของเกษตรกร

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
≤ 40	52	30.2
41-50	63	36.6
51-60	39	22.7
≥ 61	18	10.5
รวม	172	100

อายุสูงสุด	75.0 ปี	อายุต่ำสุด	22.0 ปี
อายุเฉลี่ย	47.0 ปี	S.D.	10.869

1.3 ระดับการศึกษา

จากการศึกษาระดับการศึกษาของเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 56.4 จบการศึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาร้อยละ 11.0 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมีส่วนน้อยที่จบระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เพียงร้อยละ 0.6 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ระดับการศึกษาของเกษตรกร

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4	18	10.5
ประถมศึกษาปีที่ 4	97	56.4
ประถมศึกษาปีที่ 6	17	9.9
มัธยมศึกษาปีที่ 3	19	11.0

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มัธยมศึกษาปีที่ 6	10	5.8
ปวช.	2	1.2
ปวส. / อนุปริญญา	1	0.6
ปริญญาตรี	8	4.7
รวม	172	100

1.4 สถานภาพสมรส

จากการศึกษาสถานภาพของเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 78.5 มีสถานภาพสมรส รองลงมาร้อยละ 11.0 มีสถานภาพเป็นม่าย ร้อยละ 8.7 มีสถานภาพโสด และร้อยละ 1.7 มีสถานภาพหย่าร้าง (ดังตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 สถานภาพสมรสของเกษตรกร

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สมรส	136	78.5
ม่าย	19	11.0
โสด	15	8.7
หย่าร้าง	3	1.7
รวม	172	100

1.5 ประสบการณ์ในการปลูกชาโยเต้

จากการศึกษาประสบการณ์ในการปลูกชาโยเต้ ของเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 25.6 มีประสบการณ์ในการปลูกชาโยเต้ 4-5 ปี รองลงมาร้อยละ 24.4 มีประสบการณ์ในการปลูกชาโยเต้ 2 - 3 ปี ร้อยละ 23.8 มีประสบการณ์ในการปลูกชาโยเต้เท่ากับหรือมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 15.7 มีประสบการณ์ในการปลูกชาโยเต้น้อยกว่า 1 ปี และร้อยละ 10.5 มีประสบการณ์ในการปลูกชาโยเต้ 6-9ปี (ดังตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ประสิทธิภาพในการปลูกชาโยเต้

ประสิทธิภาพในการปลูกชาโยเต้ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
< 1	27	15.7
2-3	42	24.4
4-5	44	25.6
6-9	18	10.5
≥ 10	41	23.8
รวม	172	100

1.6 รายได้ภายในครัวเรือนต่อปี

จากการศึกษารายได้ภายในครัวเรือนของเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 31.4 มีรายได้ภายในครัวเรือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 30.8 เกษตรกรมีรายได้ภายในครัวเรือน 50,001 - 100,000 บาทต่อปี ร้อยละ 15.7 เกษตรกรมีรายได้ภายในครัวเรือน 100,001-150,000 บาทต่อปี ร้อยละ 12.2 เกษตรกรมีรายได้ภายในครัวเรือนเท่ากับหรือมากกว่า 200,001 มีเพียงร้อยละ 9.9 ที่มีรายได้ภายในครัวเรือน 150,001-200,000 บาทต่อปี สูงสุด 600,000 บาทต่อปี ต่ำสุด 10,000 บาทต่อปี โดยเฉลี่ยเกษตรกรมีรายได้ 118,441.86 บาทต่อปี (ดังตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 รายได้ภายในครัวเรือนต่อปีของเกษตรกร

รายได้ภายในครัวเรือนต่อปี (บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
$\leq 50,000$	54	31.4
50,001 - 100,000	53	30.8
100,001 - 150,000	27	15.7
150,001-200,000	17	9.9
$\geq 200,001$	20	12.2
รวม	172	100

รายได้สูงสุด 600,000 บาท

รายได้ต่ำสุด 10,000 บาท

รายได้เฉลี่ย 118,441.86 บาท

S.D. 99,119.174

1.7 ขนาดพื้นที่ถือครอง

จากการศึกษาขนาดพื้นที่ถือครองของเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 44.2 มีขนาดพื้นที่ถือครอง 1-2 ไร่ รองลงมาร้อยละ 32.6 มีขนาดพื้นที่ถือครอง 3-4 ไร่ ร้อยละ 15.1 มีขนาดพื้นที่ถือครอง 5-6 ไร่ และร้อยละ 8.1 มีขนาดพื้นที่ถือครองเท่ากับหรือมากกว่า 7 ไร่ (ดังตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ขนาดพื้นที่ถือครองของเกษตรกร

ขนาดพื้นที่ถือครอง (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-2	76	44.2
3-4	56	32.6
5-6	26	15.1
≥7	14	8.1
รวม	172	100

ขนาดพื้นที่ถือครองสูงสุด 15 ไร่

ขนาดพื้นที่ถือครองต่ำสุด 1 ไร่

ขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 3.34 ไร่

S.D. 2.50

1.8 ขนาดพื้นที่ปลูกชาโยเต้

จากการศึกษาขนาดพื้นที่ทำการปลูกชาโยเต้ของเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 58.1 มีขนาดพื้นที่ทำการปลูกชาโยเต้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 งาน รองลงมาร้อยละ 32.0 มีขนาดพื้นที่ทำการปลูกชาโยเต้ 2 งาน ร้อยละ 7.0 มีขนาดพื้นที่ทำการปลูกชาโยเต้ 3 งาน และร้อยละ 2.9 มีขนาดพื้นที่ทำการปลูกชาโยเต้เท่ากับหรือมากกว่า 4 งาน (ดังตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ขนาดพื้นที่ปลูกชาโยเต้

ขนาดพื้นที่ปลูกชาโยเต้ (งาน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
≤ 1	100	58.1
2	55	32.0
3	12	7.0
≥ 4	5	2.9
รวม	172	100

ขนาดพื้นที่ปลูกชาโยเต้สูงสุด 12 งาน ขนาดพื้นที่ปลูกชาโยเต้ต่ำสุด 0.25 งาน

ขนาดพื้นที่ปลูกชาโยเต้เฉลี่ย 1.72 งาน S.D. 1.64

1.9 จำนวนชนิดพืชที่ทำการปลูก

จากการศึกษาจำนวนชนิดพืชที่ทำการปลูกของเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 45.3 ปลูก 2 ชนิด รองลงมาร้อยละ 31.4 มี 3 ชนิด ร้อยละ 12.8 ปลูกเท่ากับหรือมากกว่า 4 ชนิด และร้อยละ 10.5 มีชนิดพืชปลูก 1 ชนิด (ดังตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 จำนวนชนิดพืชที่ทำการปลูกของเกษตรกร

จำนวนชนิดพืชที่ทำการปลูก (ชนิด)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	18	10.5
2	78	45.3
3	54	31.4
≥ 4	22	12.8
รวม	172	100

จำนวนชนิดพืชที่ทำการปลูกสูงสุด 11 ชนิด จำนวนชนิดพืชที่ทำการปลูกต่ำสุด 1 ชนิด

จำนวนชนิดพืชที่ทำการปลูกเฉลี่ย 2.54 ชนิด S.D. 1.13

1.10 สมาชิกในครัวเรือน

จากการศึกษาสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 51.2 มีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน รองลงมาร้อยละ 28.5 มีสมาชิกในครัวเรือน 5-6 คน ร้อยละ 15.6 มีสมาชิกในครัวเรือน 1-2 คน และร้อยละ 4.7 มีสมาชิกในครัวเรือนเท่ากับหรือมากกว่า 7 คน (ดังตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 สมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร

สมาชิกในครัวเรือน (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-2	27	15.6
3-4	88	51.2
5-6	49	28.5
≥ 7	8	4.7
รวม	172	100

สมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 12 คน สมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน

สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.08 คน S.D. 1.79

1.11 แรงงานที่ใช้ในครัวเรือน

จากการศึกษาแรงงานที่ใช้ในครัวเรือนพบว่า ร้อยละ 65.1 มีแรงงานที่ใช้ในครัวเรือน 2 คน รองลงมาร้อยละ 20.3 มีแรงงานที่ใช้ในครัวเรือน 1 ร้อยละ 7.6 มีแรงงานที่ใช้ในครัวเรือน 3 คน และร้อยละ 7.0 มีแรงงานที่ใช้ในครัวเรือนมากกว่าหรือเท่ากับ 4 คน (ดังตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 แรงงานที่ใช้ในครัวเรือนของเกษตรกร

สมาชิกในครัวเรือน (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	35	20.3
2	112	65.1
3	13	7.6
≥ 4	12	7.0
รวม	172	100

แรงงานที่ใช้ในครัวเรือนสูงสุด 12 คน แรงงานที่ใช้ในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน
 แรงงานที่ใช้ในครัวเรือนเฉลี่ย 2.20 คน S.D. 1.58

1.12 แหล่งทุนและสินเชื่อของเกษตรกร

จากการศึกษาแหล่งทุนและสินเชื่อของเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 79.1 ใช้ทุน
 รัฐบาลรองลงมาร้อยละ 15.7 ใช้ทุนส่วนตัวและมีเพียงร้อยละ 5.2 ใช้ทุนเอกชน
 (ดังตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 แหล่งทุนและสินเชื่อของเกษตรกร

แหล่งทุนและสินเชื่อ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รัฐบาล	136	79.1
เอกชน	9	5.2
ทุนส่วนตัว	27	15.7
รวม	172	100

1.13 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของเกษตรกร

จากการศึกษาการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 77.3 เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ และร้อยละ 22.7 ไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ (ดังตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของเกษตรกร

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	133	77.3
ไม่เคย	39	22.7
รวม	172	100

1.14 การศึกษาดูงาน / ฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกชาโยเต้และพัฒนาคุณภาพชาโยเต้

จากการศึกษาดูงาน / ฝึกอบรมของเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 69.8 เคยศึกษาดูงาน/ ฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกชาโยเต้และพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ มีเพียงร้อยละ 30.2 ไม่เคยศึกษาดูงาน/ ฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกชาโยเต้และพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ (ดังตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 การศึกษาดูงาน / ฝึกอบรมเกี่ยวกับชาโยเต้ ของเกษตรกร

การศึกษาดูงาน / ฝึกอบรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคย	48	30.2
เคย	120	69.8
รวม	172	100

1.15 การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านชาโยเต้

จากการศึกษาการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับชาโยเต้ของเกษตรกรพบว่าร้อยละ 98.3 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับชาโยเต้จากเพื่อนเกษตรกร รองลงมาร้อยละ 12.2 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับชาโยเต้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับชาโยเต้จากเจ้าหน้าที่บริษัทฯ ร้อยละ 3.5 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับชาโยเต้ของเกษตรกร

N= 172

แหล่งข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพื่อนเกษตรกร	169	98.3
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	21	12.2
เจ้าหน้าที่บริษัทฯ	6	3.5
วิทยุ	4	2.3
หนังสือพิมพ์	1	0.6
โทรทัศน์	1	0.6
เอกสาร/วารสาร	1	0.6
วิทยุกระจายเสียง	0	0

หมายเหตุ : เกษตรกร 1 คนสามารถตอบได้มากกว่า 1 แหล่ง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ตอนที่ 2 ความรู้และทัศนคติต่อการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยตัวของเกษตรกร

2.1 ความรู้ความเข้าใจในการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยตัวของเกษตรกร

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจในการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยตัวของเกษตรกร พบว่า ร้อยละ 98.3 เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติในขั้นตอนการผลิตมีความสำคัญ ซึ่งมีผลต่อคุณภาพและความปลอดภัยในกระบวนการผลิต, ต้องมีการสำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพืชและป้องกันกำจัดในการป้องกันกำจัดเมื่อพบความเสียหายทันที, อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวขณะบรรจุและวิธีการเก็บเกี่ยว รองลงมา ร้อยละ 97.7 การปลูกและการขยายพันธุ์ ร้อยละ 97.1 แหล่งน้ำที่นำมาใช้ในแปลงจะต้องมีการตรวจสอบที่มา โอกาสปนเปื้อนสารพิษหรือโลหะหนักตกค้าง, การผลิตและการเก็บเกี่ยว ร้อยละ 96.5 การผลิตชาโยตัวที่ปลอดภัยจะต้องได้มาตรฐานและต้องขอใบรับรองคุณภาพ, การบันทึกข้อมูล ต้องมีการปฏิบัติจริงเช่น การใช้สารเคมี การสำรวจและป้องกันกำจัดศัตรูพืช ร้อยละ 95.3 พื้นที่ปลูกต้องมีการประเมินความเสี่ยงของพื้นที่ ร้อยละ 12.8 การใช้สารเคมีที่มีการขึ้นทะเบียน ร้อยละ 9.3 สถานที่ในการจัดเก็บผลผลิต และร้อยละ 4.1 เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติในการชำผล ตามลำดับ มีรายละเอียด (ดังตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ความรู้ความเข้าใจในการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยตัวของเกษตรกร

ความรู้ความเข้าใจ	จำนวนผู้ตอบถูก (คน)	ร้อยละ
1. การผลิตชาโยตัวที่ปลอดภัยจะต้องและได้มาตรฐานจะต้องขอใบรับรองคุณภาพ	166	96.5
2. แหล่งน้ำที่นำมาใช้ในแปลงจะต้องมีการตรวจสอบที่มา โอกาสปนเปื้อนสารพิษหรือโลหะหนักตกค้าง	167	97.1
3. พื้นที่ปลูกต้องมีการประเมินความเสี่ยงของพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงว่ามีโอกาสปนเปื้อนสารพิษหรือโลหะหนักตกค้าง	164	95.3

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ	จำนวนผู้ตอบถูก (คน)	ร้อยละ
4. การปลูกควรใช้การขยายพันธุ์โดยการชำหน่อเพราะสะดวกและได้ปริมาณผลผลิตที่มากกว่าการชำผล	168	97.7
5. การชำผลต้องให้มีความชื้นพอเพียงและให้ปริมาณน้ำมากๆ เพื่อที่ผลจะได้เจริญเติบโต	7	4.1
6. การใช้สารเคมีไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีที่มีการขึ้นทะเบียนอย่างเป็นทางการในประเทศไทยหรือตามข้อกำหนดของลูกค้าก็ได้	22	12.8
7. สถานที่จัดเก็บต้องสะอาด อากาศถ่ายเทได้ดี มีการปนเปื้อนของวัตถุแปลกปลอม วัตถุอันตราย และสัตว์พาหะนำโรค	16	9.3
8. การบันทึกข้อมูลต้องมีการปฏิบัติจริง เช่น การใช้สารเคมี ปริมาณที่ใช้ การสำรวจและป้องกันการกำจัดศัตรูพืช	166	96.5
9. การปฏิบัติในขั้นตอนการผลิตมีความสำคัญ มีผลต่อคุณภาพและความปลอดภัยในกระบวนการผลิต	169	98.3
10. จะต้องมีการสำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพืช และป้องกันกำจัดในการป้องกันกำจัดเมื่อพบความเสียหายทันที	169	98.3

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ	จำนวนผู้ตอบถูก (คน)	ร้อยละ
11. ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวต้องมีการคัดแยกผลผลิตที่ด้อยคุณภาพและผลผลิตที่มีศัตรูพืชติดอยู่	167	97.1
12. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวภาชนะบรรจุ และวิธีการเก็บเกี่ยวต้องไม่สะอาดและก่อให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพและปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค	169	98.3

2.1.1 ระดับความรู้ความเข้าใจในการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยต์ของเกษตรกร

จากการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยต์ของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรร้อยละ 89.5 มีความรู้ในระดับปานกลาง โดยตอบได้ 7-9 ข้อ มีค่าเฉลี่ย 8.05 ร้อยละ 3.5 มีความรู้ระดับน้อย โดยตอบได้ 3-6 ข้อ โดยผู้ที่มีความรู้อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 7.0 โดยเกษตรกรทำคะแนนสูงสุด ได้ 10 ข้อ และคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 3 ข้อ (ดังตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ระดับความรู้ความเข้าใจในการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยต์ของเกษตรกร

ระดับคะแนนความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาก	12	7.0
ปานกลาง	154	89.5
น้อย	6	3.5
รวม	172	100

ระดับคะแนนความรู้สูงสุด 10 ข้อ

ระดับคะแนนความรู้เฉลี่ย 8.05 ข้อ

ระดับคะแนนความรู้ต่ำสุด 3 ข้อ

S.D. 0.815

2.2 ทักษะของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างต่อการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยเต้

การศึกษาทักษะของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ปลูกชาโยเต้มีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ทักษะของเกษตรกรต่อการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยเต้

N = 172

ทักษะ	ระดับความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
1. การพัฒนาคุณภาพชาโยเต้จำเป็นต้องมีความรู้ที่ถูกต้องในการผลิตชาโยเต้	4.28	0.533	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. การพัฒนาคุณภาพชาโยเต้เป็นสิ่งที่ต้องใช้ต้นทุนสูง	3.92	0.745	เห็นด้วย
3. การพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ควรได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ	3.83	0.847	เห็นด้วย
4. เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ควรให้ความรู้ ความเข้าใจกับเกษตรกรในการพัฒนาคุณภาพชาโยเต้	3.95	0.833	เห็นด้วย
5. พื้นที่ของท่านเหมาะสมต่อการปลูกชาโยเต้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.97	0.704	เห็นด้วย
6. การพัฒนาคุณภาพชาโยเต้จำเป็นต้องมีแรงงานจำนวนมาก	3.76	0.889	เห็นด้วย
7. การพัฒนาคุณภาพชาโยเต้เป็นสิ่งที่มีความยุ่งยาก	3.74	0.945	เห็นด้วย
8. การปลูกชาโยเต้สามารถทำได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาวก่อให้เกิดความยั่งยืน	4.11	0.745	เห็นด้วย
9. การพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภค	4.31	0.678	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10. การพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ช่วยให้ผลผลิตมีคุณภาพ	4.24	0.620	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
11. การพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ช่วยให้มีผู้รับซื้อผลผลิตมากขึ้น	4.31	0.744	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ทัศนคติ	ระดับ	ระดับ	ระดับความ
	คาม คิดเห็น	คาม คิดเห็น	กิดเห็น
12. การพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ช่วยให้ราคาผลผลิตสูงขึ้น	4.34	0.634	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง
13. ควรจะมีโครงการการพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ต่อไป	4.31	0.678	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง
รวม	3.12	0.860	เห็นด้วย

จากตารางที่ 19 การศึกษาทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกชาโยเต้ แบ่งออกเป็น 13 ประเด็น พบว่า ประเด็นที่เกษตรกรมีทัศนคติในระดับที่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ คือ การพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ช่วยให้ราคาผลผลิตสูงขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย 4.34 ควรจะมีโครงการการพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ต่อไป การพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ช่วยให้มีผู้รับซื้อผลผลิตมากขึ้น การพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภค โดยมีค่าเฉลี่ย 4.31 การพัฒนาคุณภาพชาโยเต้จำเป็นต้องมีความรู้ที่ถูกต้องในการผลิตชาโยเต้ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.28 การพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ช่วยให้ผลผลิตมีคุณภาพ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.24 ประเด็นที่เกษตรกรมีทัศนคติในระดับที่เห็นด้วยต่อการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ คือ การปลูกชาโยเต้สามารถทำได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว ก่อให้เกิดความยั่งยืน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.11 พื้นที่ของท่านเหมาะสมต่อการปลูกชาโยเต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.97 ความเข้าใจกับเกษตรกรในการพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.95 การพัฒนาคุณภาพชาโยเต้เป็นสิ่งที่ต้องใช้ต้นทุนสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.92 การพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ควรได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.83 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ควรให้ความรู้ การพัฒนาคุณภาพชาโยเต้จำเป็นต้องมีแรงงานจำนวนมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.76 การพัฒนาคุณภาพชาโยเต้เป็นสิ่งที่มีความยุ่งยาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.74 โดยภาพรวมพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกชาโยเต้ มีทัศนคติในระดับที่เห็นด้วยต่อการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.12

ตอนที่ 3 การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการปลูกและการพัฒนาคุณภาพชาโยเต้

3.1 การปลูกชาโยเต้ ตามระบบการผลิตพืช (การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช)

การศึกษากาการปลูกชาโยเต้ตามระบบการผลิตพืชของเกษตรกร เป็นการศึกษาการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตชาโยเต้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งประเด็นการปฏิบัติออกเป็น 8 ประเด็นหลัก คือ 1. แหล่งน้ำ 2. พื้นที่ปลูก 3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร 4. การเก็บรักษาและการขนย้ายผลผลิต 5. การบันทึกข้อมูล 6. การผลิตให้ปลอดภัยจากศัตรูพืช 7. การจัดการกระบวนการผลิต 8. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ประเด็นหลักดังกล่าวแบ่งเป็น 17 ประเด็นย่อย โดยมีรายละเอียด (ดังตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตชาโยเต้ของเกษตรกร

ประเด็น	N = 172	
	จำนวนผู้ปฏิบัติ (คน)	ร้อยละ
1. แหล่งน้ำ		
1.1 ตรวจสอบแหล่งน้ำที่นำมาใช้ในการผลิตชาโยเต้มาจากแหล่งใด มีโอกาส	168	97.7
1.2 ถ้าแหล่งน้ำที่นำมาใช้ในการผลิตชาโยเต้มีความเสี่ยงในเรื่องสารพิษหรือโลหะหนัก มีการนำตัวอย่างน้ำไปตรวจสอบ	169	98.3
2. พื้นที่ปลูก		
2.1 ประเมินความเสี่ยงของพื้นที่ ที่ทำการผลิตชาโยเต้ และพื้นที่ที่ใกล้เคียงว่ามีประวัติการใช้พื้นที่ว่ามีโอกาสปนเปื้อนสารพิษและโลหะหนักหรือไม่	165	95.9
2.2 ถ้ามีความเสี่ยงมีการนำตัวอย่างดินไปตรวจสอบ	168	97.7
3. การใช้สารเคมีทางการเกษตร		
3.1 ใช้สารเคมีที่มีการขึ้นทะเบียนอย่างเป็นทางการในประเทศไทย หรือเป็นไปตามกำหนดของลูกค้า (ห้ามใช้สารเคมีที่ระบุไว้ในทะเบียนวัตถุสารเคมีทางการเกษตรที่ห้ามใช้)	171	99.4
4. การเก็บรักษาและการขนย้ายผลผลิตภายในแปลง		

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ประเด็น	จำนวนผู้ปฏิบัติ (คน)	ร้อยละ
4.1 สถานที่เก็บรักษาสะอาดอากาศถ่ายเทได้ดี	171	99.4
4.2 สถานที่ทำการเก็บรักษาสามารถป้องกันการปนเปื้อนของวัตถุแปลกปลอม วัตถุอันตราย และสัตว์พาหะ	171	99.4
4.3 อุปกรณ์และพาหนะในการขนย้ายสะอาดปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค	172	100
4.4 การขนย้ายผลผลิตอย่างระมัดระวัง	172	100
5. การบันทึกข้อมูล		
5.1 มีการบันทึกการใช้สารเคมี และปริมาณที่ใช้	170	98.8
5.2 มีบันทึกการสำรวจและป้องกันกำจัดศัตรูพืช	138	80.2
6. การผลิตให้ปลอดภัยจากศัตรูพืช		
6.1 ดำเนินการเข้าทำลายของศัตรูพืชและป้องกันกำจัดเมื่อสำรวจพบความเสียหาย	171	99.4
6.2 ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้ว ต้องไม่มีศัตรูพืชติดถ้าพบมีการคัดแยกไว้ต่างหาก	172	100
7. การจัดการกระบวนการผลิต		
7.1 ปฏิบัติและจัดการตามแผนควบคุมการผลิต	172	100
7.2 คัดแยกผลผลิตด้วยคุณภาพไว้ต่างหาก	172	100
8. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว		
8.1 เก็บเกี่ยวผลผลิตในระยะเวลาที่เหมาะสมตามเกณฑ์ในแผนควบคุมการผลิต	171	99.4
8.2 อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว ภาชนะบรรจุ และวิธีการเก็บเกี่ยวที่สะอาดปลอดภัยต่อผู้บริโภค	172	100

จากตารางที่ 20 การศึกษาปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตชาไฮโดรของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีทั้งหมด 17 ประเด็น พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกชาไฮโดร มีการปฏิบัติดังต่อไปนี้

ประเด็นแหล่งน้ำ (1) เรื่องการตรวจสอบแหล่งน้ำที่นำมาใช้ในการผลิตชาโยเต้มาจากแหล่งใด มีโอกาสปนเปื้อนสารพิษหรือโลหะหนักหรือไม่ เกษตรกรร้อยละ 97.7 มีการนำตัวอย่างน้ำไปตรวจสอบกรณีแหล่งน้ำมีความเสี่ยงในการปนเปื้อนสารพิษหรือโลหะ ร้อยละ 98.3 มีการตรวจสอบแหล่งน้ำที่นำมาใช้ในกระบวนการผลิต กรณีแหล่งน้ำมีความเสี่ยงในการปนเปื้อนสารพิษหรือโลหะ ส่วนน้อยที่เกษตรกรไม่ปฏิบัติพบว่า มีความยุ่งยากในการปฏิบัติ และไม่รู้จะนำตัวอย่างน้ำไปตรวจสอบที่ใด

(2) ประเด็นพื้นที่ปลูก เรื่องการประเมินความเสี่ยงของพื้นที่ ที่ทำการผลิตชาโยเต้ และพื้นที่ใกล้เคียงว่ามีประวัติการใช้พื้นที่ว่ามีโอกาสปนเปื้อนสารพิษและโลหะ เกษตรกรทั้งหมดร้อยละ 95.9 มีการประเมินความเสี่ยงของพื้นที่ปลูก และร้อยละ 97.7 ถ้าพื้นที่ปลูกมีความเสี่ยง มีการนำตัวอย่างดินไปตรวจสอบก่อนทำการปลูก เหตุผลที่เกษตรกรส่วนน้อยไม่ปฏิบัติพบว่า มีความยุ่งยากในการปฏิบัติ และไม่รู้จะนำตัวอย่างดินไปตรวจสอบที่ใด

(3) ประเด็นการใช้สารเคมีทางการเกษตร เกษตรกรร้อยละ 99.4 ใช้สารเคมีที่มีการขึ้นทะเบียนอย่างเป็นทางการในประเทศไทย หรือเป็นไปตามกำหนดของลูกค้า (โดยไม่ใช้วัตถุสารเคมีที่ระบุไว้ในทะเบียนวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามใช้) เหตุผลที่เกษตรกรส่วนน้อยไม่ปฏิบัติเนื่องจาก ไม่ทราบว่าสารเคมีใดบ้างที่ระบุไว้ในทะเบียนวัตถุอันตรายทางการเกษตร

(4) ประเด็นการเก็บรักษาและการขนย้ายผลผลิต เกษตรกรร้อยละ 100 มีอุปกรณ์และพาหนะในการขนย้ายสะอาดปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค มีการขนย้ายผลผลิตอย่างระมัดระวัง รองลงมาเกษตรกร ร้อยละ 99.4 มีสถานที่เก็บรักษาสะอาดถ่ายเทได้ดี มีสถานที่ทำการเก็บรักษาสามารถป้องกันการปนเปื้อนของวัตถุแปลกปลอม วัตถุอันตราย และสัตว์พาหะ ส่วนน้อยที่เกษตรกรไม่ปฏิบัติเนื่องจากไม่มีสถานที่เก็บรักษาผลผลิต

(5) ประเด็นการบันทึกข้อมูล เกษตรกรร้อยละ 99.4 มีบันทึกการสำรวจและป้องกันกำจัดศัตรูพืช รองลงมาร้อยละ 80.2 มีการบันทึกการใช้สารเคมี และปริมาณที่ใช้ เหตุผลที่เกษตรกรไม่ปฏิบัติเนื่องจาก มีความยุ่งยากในการปฏิบัติ ไม่มีเวลาจดบันทึก และจดบันทึกข้อมูลไม่เป็น

(6) ประเด็นการผลิตให้ปลอดภัยจากศัตรูพืช เกษตรกรร้อยละ 100 ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้วไม่มีศัตรูพืชติดถ้าพบมีการคัดแยกไว้ต่างหาก รองลงมาร้อยละ 99.4 มีการสำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพืชและป้องกันกำจัดเมื่อสำรวจพบความเสียหาย เหตุผลที่เกษตรกรส่วนน้อยไม่ปฏิบัติเนื่องจากไม่มีเวลาในการสำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพืช

(7) ประเด็นการจัดการกระบวนการผลิต เกษตรกรร้อยละ 100 มีการคัดแยกผลผลิตด้วยคุณภาพไว้ต่างหาก และ ปฏิบัติและจัดการตามแผนควบคุมการผลิต

(8) ประเด็นการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรร้อยละ 100 อุปรกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว ภาชนะบรรจุ และวิธีการเก็บเกี่ยวที่สะอาดปลอดภัยต่อผู้บริโภค ร้อยละ 99.4 มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตในระยะเวลาที่เหมาะสมตามเกณฑ์ในแผนควบคุมการผลิต เหตุผลที่เกษตรกรส่วนน้อยไม่ปฏิบัติเนื่องจากมีความยุ่งยากในการปฏิบัติตามแผนควบคุมการผลิต

3.1.1 ระดับการยอมรับการปลูกชาโยเต้ ตามระบบการผลิตพืช (การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช) ของเกษตรกร

จากการศึกษาระดับการยอมรับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตชาโยเต้ของเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 89.5 เกษตรกรมีการยอมรับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 9.3 มีการยอมรับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละ 1.2 มีการยอมรับอยู่ในระดับน้อย เกษตรกรมีการยอมรับปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตชาโยเต้สูงสุด 17 ข้อ และต่ำสุดอยู่ที่ 9 ข้อ (ดังตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ระดับการยอมรับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตชาโยเต้ของเกษตรกร

ระดับการยอมรับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาก	154	89.5
ปานกลาง	16	9.3
น้อย	2	1.2
รวม	172	100

ระดับการยอมรับสูงสุด 17 ข้อ

ระดับการยอมรับเฉลี่ย 16.35 ข้อ

ระดับการยอมรับต่ำสุด 9 ข้อ

S.D. 1.327

โดยภาพรวมพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตชาโยเต้ของเกษตรกรและมีส่วนน้อยที่ไม่ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตชาโยเต้ โดยประเด็นการบันทึกการใช้สารเคมี และปริมาณที่ใช้สารเคมีเป็นประเด็นที่เกษตรกรปฏิบัติน้อยที่สุด รองลงมา เป็นประเด็นการประเมินความเสี่ยงและนำตัวอย่างไปตรวจสอบ ของแหล่งน้ำและพื้นที่ปลูกชาโย

ได้ สาเหตุส่วนใหญ่ที่ไม่ปฏิบัติพบว่า มีความยุ่งยากในการปฏิบัติ ไม่มีเวลาในการในการปฏิบัติตามเกณฑ์ในแผนควบคุมการผลิต

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาคุณภาพชาโยตัวของเกษตรกร

4.1 ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยตัวของเกษตรกร

การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยตัวของเกษตรกร เป็นการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัญหาต่าง ๆ พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาอุปสรรคดังต่อไปนี้ (ดังตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพชาโยตัวของเกษตรกร

ประเด็นปัญหา	ระดับความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ขาดแหล่งเงินทุนจากภาครัฐและเอกชน	4.36	0.779	มีปัญหาอุปสรรคมากที่สุด
แหล่งน้ำในการผลิตชาโยตัว	3.87	0.568	มีปัญหาอุปสรรคมาก
การระบาดของโรคศัตรูพืช ได้แก่ โรค และแมลง	3.85	0.807	มีปัญหาอุปสรรคมาก
การจำหน่ายผลผลิต(ตลาดและราคา)	3.87	0.830	มีปัญหาอุปสรรคมาก
ขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาคุณภาพชาโยตัว	3.95	0.793	มีปัญหาอุปสรรคมาก
เจ้าหน้าที่ของรัฐขาดการให้คำแนะนำช่วยเหลือ	4.05	0.708	มีปัญหาอุปสรรคมาก
ต้นทุนในการผลิตชาโยตัวสูง	4.06	0.719	มีปัญหาอุปสรรคมาก

หมายเหตุ

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00	คะแนน	หมายถึง	มีปัญหาอุปสรรคมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20	คะแนน	หมายถึง	มีปัญหาอุปสรรคมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40	คะแนน	หมายถึง	มีปัญหาอุปสรรคปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60	คะแนน	หมายถึง	มีปัญหาอุปสรรคน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80	คะแนน	หมายถึง	มีปัญหาอุปสรรคน้อยที่สุด

จากตารางที่ 22 การศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ของเกษตรกร โดยแบ่งประเด็นปัญหาและอุปสรรคออกเป็น 7 ประเด็น ได้แก่ (1) ขาดแหล่งเงินทุนจากภาครัฐและเอกชน (2) ขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ (3) เจ้าหน้าที่ของรัฐขาดการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ (4) ต้นทุนในการผลิตชาโยเต้สูง (5) การจำหน่ายผลผลิต (ตลาดและราคา) (6) การระบาดของศัตรูพืช ได้แก่ โรคและแมลง (7) แหล่งน้ำในการผลิตชาโยเต้ ซึ่งพบว่า ประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหามากที่สุดคือ ขาดแหล่งเงินทุนจากภาครัฐและเอกชน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.36 ประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหามากที่สุดคือ ต้นทุนในการผลิตชาโยเต้สูง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.06 เจ้าหน้าที่ของรัฐขาดการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.05 ขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.95 แหล่งน้ำในการผลิตชาโยเต้ และการจำหน่ายผลผลิต (ตลาดและราคา) โดยมีค่าเฉลี่ย 3.87 การระบาดของโรค, แมลง, ศัตรูพืช โดยมีค่าเฉลี่ย 3.85 โดยภาพรวมพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหาอุปสรรคในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.01 ต่อการพัฒนาคุณภาพชาโยเต้

ตอนที่ 5 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ของเกษตรกร ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple regression analysis) เพื่อใช้ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent variables) และตัวแปรตาม (Dependent variable) ว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใดกับตัวแปรตาม ซึ่งมีตัวแปรอิสระ 19 ตัวแปร โดยแบ่งออกเป็น 5 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรสประสบการณ์ในการปลูกชาโยเต้ สมาชิกภายในครัวเรือน (2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ภายในครัวเรือน แหล่งเงินทุน แรงงานในการปลูกชาโยเต้ สภาพถือครองที่ดิน พื้นที่ในการปลูกชาโยเต้ จำนวนชนิดพืชที่ทำการปลูก (3) ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ การได้รับข่าวสาร การศึกษาดูงาน/การฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ ความรู้และความเข้าใจในการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ของเกษตรกร (4) ปัจจัยด้านทัศนคติ ได้แก่ ทัศนคติของเกษตรกรต่อการพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ และ (5) ปัจจัยด้านปัญหา ได้แก่ ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกชาโยเต้และพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ จากการวิเคราะห์เบื้องต้นเกี่ยวกับตัวแปรที่นำเข้ามาสมการพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ อายุเฉลี่ย 47 ปี มีรายได้ภายในครัวเรือนเฉลี่ย 118,441.86 บาทต่อปี มีประสบการณ์ในการปลูกชาโยเต้เฉลี่ยอยู่ในช่วง 4-5 ปี มีที่ดินในการถือครองเฉลี่ย 3.34 ไร่ พื้นที่ทำการปลูกชาโยเต้เฉลี่ย 1.72 งาน มีการปลูกพืชเฉลี่ย

2.54 ชนิด สมาชิกภายในครัวเรือนเฉลี่ย 4.08 คน แรงงานที่ใช้ในการปลูกชาโยต์เฉลี่ย 2.20 คน เคยศึกษาดูงาน/ฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกและการพัฒนาคุณภาพชาโยต์เฉลี่ย 0.70 ครั้งต่อปี ติดต่อกับเจ้าหน้าที่เฉลี่ย 0.23 ครั้งต่อปี ได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องชาโยต์จากเพื่อนเกษตรกร โดยเฉลี่ย ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านชาโยต์ 1.18 ครั้งต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยต์ระดับปานกลาง ในด้านทัศนคติของเกษตรกรต่อปลูกและการพัฒนาคุณภาพชาโยต์ เกษตรกรส่วนใหญ่มีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยต์ เกษตรกรมีปัญหาอุปสรรคในระดับมากในด้านแหล่งเงินทุนในการปลูกและการพัฒนาคุณภาพชาโยต์ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 23.

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. อายุ	46.97	10.869
2. ระยะเวลาในการศึกษา	5.82	3.430
3. สมรส (dummy)	0.78	0.412
4. โสด (dummy)	0.09	0.283
5. หย่าร้าง (dummy)	0.02	0.131
6. ประสบการณ์ในการปลูกชาโยต์	3.02	1.393
7. รายได้ภายในครัวเรือน	118441.9	99119.17
8. ที่ดินในการถือครอง	3.34	2.500
9. ชนิดพืชที่ปลูก	2.54	1.131
10. จำนวนสมาชิกในครอบครัว	4.08	1.788
11. แรงงานที่ใช้ในการปลูกชาโยต์	2.20	1.578
12. ทุนภาครัฐ (dummy)	0.79	0.408
13. ทุนเอกชน (dummy)	0.05	0.223
14. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่	0.70	0.461
15. การอบรม/ดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชาโยต์	0.70	0.461
16. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับชาโยต์	1.18	0.527

ตารางที่ 23 (ต่อ)

	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		1.91	2.83
17.	ความรู้ความเข้าใจในการปลูกและพัฒนา คุณภาพชา โยเด้เพื่อจำหน่าย		
18.	ทัศนคติเกี่ยวกับการปลูกและพัฒนาคุณภาพชา โยเด้เพื่อจำหน่าย	3.12	0.860
19.	ปัญหา	4.01	0.671

เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้วิเคราะห์แต่ละคู่ พบว่าไม่มีตัวแปรคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่า 0.80 ที่จะก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยตนเอง (Multicollinearity) อันเป็นการละเมิดข้อสมมุติที่กำกับเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (สุชาติ , 2546) รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 23 โดยผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้กับตัวแปรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ของตัวแปร

ตัวแปรตาม Y = การยอมรับโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชาโยเด้
เพื่อจำหน่าย

ตัวแปรอิสระ X_1 = อายุ

X_2 = ระยะเวลาในการศึกษา

X_3 = สมรส

X_4 = โสด

X_5 = หย่าร้าง

X_6 = ประสบการณ์ในการปลูกชาโยเด้

X_7 = รายได้ภายในครัวเรือน

X_8 = ขนาดพื้นที่ในการถือครอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

- X_9 = จำนวนชนิดพืชที่ทำการปลูก
 X_{10} = สมาชิกภายในครัวเรือน
 X_{11} = แรงงานที่ใช้ในการปลูกชาโยเต้
 X_{12} = ทุนจากภาครัฐ
 X_{13} = ทุนจากภาคเอกชน
 X_{14} = การติดต่อกับเจ้าหน้าที่
 X_{15} = การศึกษาดูงาน / ฝึกอบรมเกี่ยวกับชาโยเต้
 X_{16} = การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องชาโยเต้
 X_{17} = ความรู้และความเข้าใจในการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยเต้
 X_{18} = ทัศนคติต่อการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยเต้เพื่อจำหน่าย
 X_{19} = ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยเต้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ตารางที่ 24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุเมื่อตัวแปรตามคือ การยอมรับพัฒนาคุณภาพชาโยเต้ (Y)

ตัวแปร	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅	X ₁₆	X ₁₇	X ₁₈	X ₁₉
Y	1.000	-.184*	.049	.031	.043	.032	.116	.074	-.047	.076	.056	.173*	-.059	.037	.046	-.075	.127	-.139	.229**	.167*
X ₁		1.000	-.412**	.053	-.185*	-.131	.356**	.044	.019	-.067	-.118	-.136	.142	-.158*	.113	-.143	.201**	-.016	.005	-.109
X ₂			1.000	.018	.083	-.045	-.122	-.040	.153*	-.053	.181*	.458**	-.311**	.349**	-.008	.113	-.027	-.016	.130	.172*
X ₃				1.000	-.590**	-.254**	.111	.177*	.203**	.113	.226**	.131	-.026	.123	.013	.025	.018	-.092	-.018	-.008
X ₄					1.000	-.041	-.124	-.090	-.191*	-.075	-.171*	-.092	-.094	-.073	-.069	-.021	-.067	.033	.017	.169*
X ₅						1.000	-.098	-.083	-.001	-.025	.078	-.074	.069	-.031	-.072	-.009	-.046	-.062	-.002	-.041
X ₆							1.000	-.004	-.001	.107	-.032	.011	-.053	.109	.241**	-.071	.162*	-.047	.119	.039
X ₇								1.000	.107	.166*	.110	-.028	.275**	-.115	-.043	-.081	.007	-.016	-.152*	-.137
X ₈									1.000	.215**	.224**	.126	-.078	.240**	.126	.116	.139	-.045	-.146	-.142
X ₉										1.000	-.024	-.010	.019	.235**	.184*	.057	.101	-.078	-.029	-.089
X ₁₀											1.000	.419**	-.207**	.343**	-.121	.091	-.056	-.054	.066	.077
X ₁₁												1.000	-.270**	.666**	-.088	.061	-.037	-.007	.293**	.247**
X ₁₂													1.000	-.457**	.142	.035	.177*	.153*	-.136	-.227**
X ₁₃														1.000	.060	.155*	-.031	-.206**	.239**	.205**
X ₁₄															1.000	.326**	.607**	.037	.047	-.088
X ₁₅																1.000	.202**	.100	.035	.010
X ₁₆																	1.000	.021	.048	-.137
X ₁₇																		1.000	-.159*	-.086
X ₁₈																			1.000	.383**
X ₁₉																				1.000

*ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

***ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุ(Multiple regression analysis) โดยการนำตัวแปรใส่เข้าไปในสมการแล้วคำนวณโดยวิธีปกติ (Enter) ปรากฏว่า ได้ค่า $F=2.736$ Sig.= 0.000 แสดงว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรตาม (การยอมรับการพัฒนาคุณภาพชาโยเต้) และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แห่งการตัดสินใจเชิงพหุ (Multiple coefficient of determination; R^2) ปรากฏว่า $R^2 = .255$ หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดร่วมกันอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 25.5 ซึ่งในตัวแปรอิสระทั้ง 19 ตัว มีตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปรที่มีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ (1) อายุ (2) ประสบการณ์ในการปลูกชาโยเต้ (3) แรงงานที่ใช้ในการปลูกชาโยเต้ (4) ทุนเอกชน (5) การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องชาโยเต้ ซึ่งตัวแปร 3 ตัว มีผลในเชิงบวกต่อตัวแปรตาม ได้แก่ ประสบการณ์ในการปลูกชาโยเต้ แรงงานที่ใช้ในการปลูกชาโยเต้ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับชาโยเต้ ตัวแปร 2 ตัว มีผลในเชิงลบต่อตัวแปรตาม ได้แก่ อายุของเกษตรกร ทุนเอกชน ดังมีรายละเอียดตาม(ตารางที่ 25) ตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยพหุ ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 Y = & 16.160 - .042X_1 - .051X_2 + .111X_3 + .171X_4 + .540X_5 + .166X_6 + 1.300E-06X_7 \\
 & (-3.995)* (-1.476) (.352) (.383) (.682) (2.181)* (1.248) \\
 & -.001X_8 + .143X_9 - .071X_{10} + .319X_{11} - .352X_{12} - 1.881X_{13} + .007X_{14} \\
 & (.028) (1.542) (-.989) (3.254)* (-1.234) (-2.654)* (.022) \\
 & -.260X_{15} + .506X_{16} - .208X_{17} + .395X_{18} + .236X_{19} \\
 & (-1.158) (2.194)* (-1.668) (1.666) (1.148)
 \end{aligned}$$

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 *Significance ของสถิติทดสอบ $t \leq$ ระดับนัยสำคัญ 0.05
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ตารางที่ 25 การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple regression analysis) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชาโยเต้

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b)	t	Sig.
1. อายุ	-.042	-3.995	.000***
2. ระยะเวลาในการศึกษา	-.051	-1.476	.142
3. สมรส (dummy)	.111	.352	.725
4. โสด (dummy)	.171	.383	.702
5. หย่าร้าง (dummy)	.540	.682	.496
6. ประสบการณ์ในการปลูกชาโยเต้	.166	2.181	.031*
7. รายได้ภายในครัวเรือน	1.300E-06	1.248	.214
8. ที่ดินในการถือครอง	-.001	-.028	.977
9. ชนิดพืชที่ปลูก	.143	1.542	.125
10. จำนวนสมาชิกในครอบครัว	-.071	-.989	.324
11. แรงงานที่ใช้ในการปลูกชาโยเต้	.319	3.254	.001**
12. ทุนภาครัฐ (dummy)	-.352	-1.234	.219
13. ทุนเอกชน (dummy)	-1.881	-2.654	.009 *
14. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่	.007	.022	.983
15. การอบรม/ดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชาโยเต้	-.260	-1.158	.249
16. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับชาโยเต้	.506	2.194	.030 *
17. ความรู้ความเข้าใจในการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยเต้เพื่อจำหน่าย	-.208	-1.668	.097
18. ทักษะเกี่ยวกับการปลูกและพัฒนาคุณภาพชาโยเต้เพื่อจำหน่าย	.395	1.666	.098
19. ปัญหา	.236	1.148	.253
ค่าคงที่	16.160	9.490	.000
R² = .255			
SEE= 1.215			
F=2.736			
Sig. of F=.000			